

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації

проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 2 від 16.10. 2019 р.

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ КОРЕКЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ

ПРОГРАМА

ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалавра

спеціальності 012 «Дошкільна освіта»

освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта»

Луцьк – 2019

Програма навчальної дисципліни «Теорія та історія корекційної педагогіки»
підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта, напрям підготовки 012 «Дошкільна освіта». -
2019р. – 15 с.

Розробник: Брушневська І.М., старший викладач, кандидат педагогічних наук

Рецензент: Кузава І.Б., доктор педагогічних наук, професор

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол № 1 від 11 вересня 2019 р.

Завідувач кафедри:

(Кузава І.Б.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

Протокол № 1 від 18 вересня 2019 р.

Голова науково-методичної комісії факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

(Антонюк В.З.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
<u>Денна</u> форма навчання	012 Дошкільна освіта бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>180/6</u>		Рік навчання <u>4</u>
		Семестр <u>7-ий</u>
ІНДЗ: € Аудиторних – 54 год.		Лекції <u>24_год.</u>
		Практичні заняття – <u>30_год.</u>
		Самостійна робота – <u>114_год.</u>
		Консультації - <u>12_год.</u>
Форма контролю: іспит		

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Програма з навчальної дисципліни «Теорія та історія корекційної педагогіки» є нормативним документом Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою педагогіки на основі освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта, напряму підготовки 012 «Дошкільна освіта» денної форми навчання. Навчальну програму укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач першого (бакалаврського) рівня відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Теорія та історія корекційної педагогіки».

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія та історія корекційної педагогіки» є вивчення історичного досвіду теорії і практики навчання й виховання дітей з психофізичними порушеннями, аналіз соціально-економічних, політичних, правових чинників, які на кожному історичному етапі здійснювали вплив на організацію, структуру, зміст корекційного навчання і виховання цих осіб.

Предмет курсу «Теорія та історія корекційної педагогіки» - вивчення історичних закономірностей виявлення, розвитку, подолання, корекції та попередження психофізичних розладів, створення спеціальних умов для їх вирішення в різні історичні періоди.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Теорія та історія корекційної педагогіки» є:

- аналіз історії виникнення й розвитку теорії і практики освіти дітей з психофізичними порушеннями;

- вивчення основних закономірностей та етапів розвитку корекційної педагогіки;
- навчання критичному сприйняттю та аналізу різних теорій, процесів та явищ корекційної педагогіки;
- осмислення й оцінка тенденцій взаємодії держави й суспільства з дефектологічною наукою і шкільною практикою;
- усвідомлення й осмислення причин невдач численних реформувань у галузі корекційної педагогіки;
- об'єктивний і системний аналіз сучасного стану теорії та практики корекційної педагогіки;
- формування наукового підходу до перебудови всіх ланок навчально-виховної роботи у спеціальній школі;
- опанування передовим педагогічним досвідом корекційної педагогіки минулого з метою творчого використання у майбутній практичній діяльності.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Студенти повинні **знати**:

- специфіку предмета, завдання та методи історії корекційної педагогіки в системі гуманітарних наук;
- основні шляхи та закономірності розвитку виховання та навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку;
- сучасні форми виховання та корекційної діяльності у роботі з дітьми з психофізичними вадами;
- погляди та спадщину найвидатніших представників корекційної педагогіки;
- витоки історії корекційної педагогіки й процес її розвитку, що впливають на формування світогляду майбутніх спеціалістів;

уміти:

- застосовувати кращі здобутки корекційної педагогіки у своїй майбутній професійній діяльності;
- критично ставитись до спадщини корекційної педагогіки, що буде утримувати майбутнього педагога від консерватизму і рутини, а також від псевдоноваторства в роботі;
- послуговуватися методами ретроспективного аналізу явищ і фактів в історії корекційної педагогіки;
- давати принципову оцінку різним концепціям і теоріям корекційної педагогіки;
- підтримувати й формувати сприятливий для успішної корекційно-педагогічної діяльності соціально-психологічний клімат у колективі.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Загальні питання теорії та історії корекційної педагогіки
2. Перші відомості про порушення психофізичного розвитку дітей та прийоми їх подолання.
3. Витоки лінгвопедагогічних уявлень про розвиток мовлення у дітей

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин, відведених на:			
	Лекції	Практ. заняття	Самост. робота	Консультації
Змістовий модуль I. Загальні питання теорії та історії корекційної педагогіки				
Тема 1. Корекційна педагогіка в системі наукових знань. Предмет і завдання корекційної дошкільної педагогіки. Понятійно-категоріальний апарат корекційної педагогіки.	2	2	10	2
Тема 2. Методологічні і теоретичні основи корекційної педагогіки. Значення концепцій Л.С. Виготського для становлення і розвитку дефектології як науки.	2	2	10	
Тема 3. Нормативно-правове забезпечення корекційно-реабілітаційної допомоги дітям з порушеннями психофізичного розвитку	2	4	10	2
Змістовий модуль II. Перші відомості про порушення психофізичного розвитку дітей та прийоми їх подолання				
Тема 4. Стародавній Схід, Стародавня Греція та Рим	2	2	10	
Тема 5. Близький та Середній Схід. V–XIII ст. Західна Європа V – XVI століття	2	2	10	
Тема 6. Русь IX – XVI століття. Західна Європа. XVII – середина XIX століття. Росія. XVIII – середина XIX століття. Україна. XVIII – середина XIX століття.	4	4	10	
1. Змістовий модуль III. Витоки лінгвопедагогічних уявлень про розвиток мовлення у дітей				
Тема 7. Історія вивчення і сучасний стан проблеми порушень мовленнєвого розвитку у дітей.	2	2	10	2
Тема 8. З історії вивчення проблеми заїкання. Історичні передумови формування вчення про афазію та алалію у дітей та дорослих.	2	4	10	2
Тема 9. Історичний аспект дослідження проблеми розвитку компонентів просодичної сторони мовлення у дітей.	2	2	10	2
Тема 10. Медико-педагогічні основи розвитку сучасної зарубіжної логопедії як галузі спеціальної педагогіки	2	2	10	1
Тема 11. Медико-педагогічні основи розвитку сучасної української логопедії як галузі спеціальної педагогіки	2	4	14	1
Всього:	24	30	114	12

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Тема 1. Корекційна педагогіка в системі наукових знань. Предмет і завдання корекційної дошкільної педагогіки. (10 год.)

1. Виписати основні терміни понятійно-категоріального апарату корекційної педагогіки із понятійно-термінологічних словників та із у статті 2 проекту Закону України "Про спеціальну освіту".

Тема 2. Методологічні і теоретичні основи корекційної педагогіки. (10 год.)

1. Опрацювати статті Л.С. Виготського «Принципы воспитания физически дефективных детей», «К психологии и педагогике детской дефективности», «Дефект и компенсация», виокремивши найбільш значущі положення наукових концепцій вченого для становлення дефектології як науки.

Тема 3. Нормативно-правове забезпечення корекційно-реабілітаційної допомоги дітям з різними порушеннями психофізичного розвитку. (10 год)

1. Опрацювати нормативно-правові документи, які забезпечують корекційно-реабілітаційну допомогу дітям з особливими потребами.

Тема 4: Стародавній Схід. стародавня Греція та Рим . (10год)

1. Доведіть необхідність знань історії логопедії для її сучасного розвитку.
2. Розкажіть, у яких вчених Стародавньої Греції та Риму зустрічаються висловлювання про збереження здоров'я людини. Які в той час вчення визначали поняття про здоров'я, хвороби та їх лікування?
3. Порівняйте систему вправ Демосфена із сучасною логопедичною роботою.

Тема 5: Близький та Середній схід. V – XIIIст. Західна Європа. V – XVI століття. (10год.)

1. Розкажіть, в працях яких вчених зустрічаються відомості про розлади мовлення. Розкрийте зміст цих відомостей.
2. Поясніть прогресивне значення ідей просвітителів-гуманістів в боротьбі зі схоластиком та аскетизмом Середньовіччя.
3. Розкажіть про виховні ідеї Франсуа Робле. На прикладі виховання Гаргантюа розберіть систему, запропоновану Робле практично корисних знань, активних та наочних методів навчання. Виділіть місця, що стосуються розвитку мовлення.

Тема 6. Русь IX – XVI століття. Стародавні медичні письменники про хвороби мовлення. (10год.)

1. Розкажіть, які назви-визначення мовних дефектів існували в мові Стародавніх слов'ян. Поясніть, що вони позначали та як утворювалися.
2. Чому в приказках та прислів'ях були відсутні назви-визначення мовленнєвих вад? Доведіть, що стародавні слов'яни відносили дефекти мовлення до хвороб. Поясніть, як розумілися причини хвороб, з чим пов'язувалося їх лікування.
3. Розкажіть про ставлення, що існувало на Русі, до "убогих". Розкрийте суть благодійництва.

Тема 7. Західна Європа . XVII – середина XIX століття. (10год.)

1. Охарактеризуйте епоху капіталістичних відносин, що розвивалися в Західній Європі. Покажіть прогресивну роль мислителів-гуманістів та педагогів XVI – XVIII ст. в їх боротьбі з аскетизмом і схоластиком Середньовіччя.
2. Визначте, яке місце в цих педагогічних системах належить питанням формування правильного мовлення у дітей. Яких конкретно питань торкалися названі автори? Наведіть

прикладі. Знайдіть подібність та різницю з педагогічними ідеями Демокріта, Платона, Аристотеля, Квинтиліана.

Тема 8. Росія. XVIII – середина XIX століття. (10 год.)

1. Розкрийте вплив ідей Великої Французької революції на світосприйняття російських просвітителів, педагогів, суспільних діячів XVIII – XIX ст.
2. Покажіть своєрідність поглядів М.В.Ломоносова, А.Н.Радіщева, В.Ф.Одоевського на питання формування правильного мовлення у дітей. Наведіть конкретні приклади. Знайдіть в них подібність та різницю. Порівняйте з педагогічними поглядами Я.А.Коменського, Ж.Ж.Руссо, Й.Г.Песталоцці.

Тема 9. Україна. XVIII – середина XIX століття. (10 год.)

1. Розкрийте вплив світових подій на світосприйняття українських просвітителів, педагогів, суспільних діячів XVIII – XIX ст.
2. Покажіть своєрідність поглядів І.Франка, С.Русової, М.Драгоманова, Б.Гринченка на питання формування правильного мовлення у дітей. Наведіть конкретні приклади. Знайдіть в них подібність та різницю. Порівняйте з педагогічними поглядами Я.А.Коменського, Ж.Ж.Руссо, Й.Г.Песталоцці.

Тема 10. Питання формування правильного мовлення у дітей в працях основоположників педагогіки. (10 год.)

1. Доведіть прикладами своєрідність поглядів мислителів та педагогів Західної Європи та Росії XVII – XIX ст. на формування правильного мовлення.
2. Дайте оцінку значенню сукупності накопичених до XIX ст. уявлень про формування правильного мовлення дітей для появи логопедії як галузі спеціальної педагогіки.
3. Спираючись на педагогічний досвід минулого, знайдіть сталі аргументи, щоб показати загально-педагогічну основу сучасної логопедичної роботи з дітьми, що мають різні мовленнєві вади : дислалії, дизартрії, ринолалії, алалії, афазії, заїкання, розлади голосу та ін.

Тема 8, 9. Медико-педагогічні основи розвитку сучасної зарубіжної та вітчизняної логопедії як галузі спеціальної педагогіки. (14 год.)

1. Аргументуйте відповіді на три запитання Ф.А.Рау:
 - а) логопедія – медична чи педагогічна наука?
 - б) Чи вважається дитина, що погано говорить, хворою?
 - в) Чи потрібно логопата лікувати чи потрібно вчити та виховувати?
2. Спираючись на думку Д.І.Азбукіна, поясніть прикладне значення медичних знань при підготовці фахівців-логопедів.
3. Розкажіть про організацію масової логопедичної допомоги в країні в першій половині XX ст.
4. Як розвивалася система логопедичної допомоги населенню (дітям, підліткам, дорослим) в другій половині XX ст.: в практичних установах системи освіти (спеціальні та загальноосвітні дошкільні установи, спеціальні школи-інтернати, логопедичні пункти, при загальноосвітніх школах) та системи здоровоохорони (логопедичні та сурдологопедичні кабінети при дитячих поліклініках, амбулаторна та стаціонарна допомога при психоневрологічних диспансерах, при дитячих лікарнях та санаторіях)?
5. Розкажіть, як комплексний медико-педагогічний підхід до попередження розладів мовлення реалізується в різноманітних видах практичних закладах системи освіти та охорони здоров'я.
6. Розкажіть про сучасну систему медико-педагогічної підготовки фахівців логопедичного профілю.

6. ТЕМАТИКА ІНДЗ

1. Еволюція наукових уявлень про аномальний розвиток.
2. Внесок Л.С. Виготського у становлення і розвиток дефектології як науки.
3. Становлення і розвиток дошкільної корекційної педагогіки.
4. Витоки й основні віхи становлення і розвитку національних систем спеціальної освіти в Україні та світі.
5. Стан і тенденції розвитку корекційної і спеціальної дошкільної освіти в Україні на сучасному етапі суспільного розвитку.
6. Структура сучасної системи спеціальної освіти для дітей дошкільного віку в Україні.
7. Структура сучасної системи спеціальної освіти для дітей дошкільного віку однієї з розвинених країн (за вибором) і характеристика її складових елементів.
8. Пріоритетні напрями реформування спеціальної і корекційної дошкільної освіти в Україні в контексті інтеграції до європейського освітнього простору.
9. Нормативно-правове забезпечення корекційно-розвивальної роботи в Україні.
10. Сучасні тенденції розвитку корекційної освіти в Україні.
11. Характеристика стану культури і науки в країнах Стародавнього Сходу.
12. Перші згадки про розлади мовлення в писемних пам'ятках Стародавнього Єгипту, Індії, Китаю.
13. Відомості про розлади мовлення та прийоми їх подолання в релігійних міфах.
14. Характеристика стану науки і культури Стародавньої Греції та Риму.
15. Вчені Стародавньої Греції та Риму про виховання та навчання підростаючого покоління.
16. Плутарх. Своєрідність виховання мовлення у юних спартанців.
17. Система вправ Демосфена.
18. Характеристика епохи феодалізму в країнах Близького та Середнього Сходу V – XIII ст., педагогічні погляди того часу.
19. Характеристика епохи феодалізму в Західній Європі V – XIII ст., педагогічні погляди того часу.
20. Особливості навчання в період Середньовіччя.
21. Уявлення про розлади мовлення та прийоми їх подолання в епоху середньовіччя.
22. Порівняльна характеристика уявлень про мовленнєві розлади та прийоми їх подолання в працях медиків Близького та Середнього Сходу V – XIII ст. та в Стародавній Греції та Римі.
23. Мовленнєві розладами в стародавніх віруваннях.
24. Характеристика ролі знахарів у розвитку народних уявлень про лікування хвороби.
25. Значення для історії логопедії перших відомостей про розлади мовлення та прийоми їх подолання.
26. Порівняльний аналіз педагогічних систем Я.А.Коменського, Ж.Ж.Руссо, Й.Г.Песталоцці.
27. Вплив ідей Великої Французької революції на світосприйняття просвітителів, педагогів, суспільних діячів XVIII – XIX ст.
28. Своєрідність поглядів М.В.Ломоносова, А.Н.Радіщева, В.Ф.Одоєвського на питання формування правильного мовлення у дітей.
29. Своєрідність поглядів мислителів та педагогів Західної Європи та Росії XVII – XIX ст. на формування правильного мовлення.
30. Значення сукупності накопичених до XIX ст. уявлень про формування правильного мовлення дітей для появи логопедії як галузі спеціальної педагогіки.

31. Загально-педагогічна основа сучасної логопедичної роботи з дітьми, що мають різні мовленнєві вади .

22. Розвиток корекційної педагогіки в сучасній Україні.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль (маx = 40 балів)											Модульний контроль (маx = 60 балів)	Загальна кількість балів		
Модуль 1									Модуль 2	Модуль 3				
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3					ІНДЗ		МКР 1	МКР 2
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	10		30	30
2	2	4	2	2	4	2	4	2	2	4				

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 - 81	C	
67 -74	D	Задовільно
60 - 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К.: Дошкільне виховання, 1999.
2. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» / М-во освіти і науки України, Акад. пед. наук України / Наук. ред. та упоряд. О.Л. Кононко. – К.: Світич, 2008. – 430 с.
3. Борякова Н.Ю. Педагогические системы обучения и воспитания детей с отклонениями в развитии: [учебное пособие для студентов педвузов] / Наталья Юрьевна Борякова. – М.: АСТ: Астрель, 2008. – 222 с.
4. Власова Т.О. О детях с отклонениями в развитии / Т.О. Власова, М.С. Певзнер. – М.: Просвещение, 1995. – 175 с.
5. Выготский Л.С. Собр. соч. в 6-ти т. / Л. С. Выготский. – М.: Изд-во Акад. пед. наук, 1983. – Т. 5. Основы дефектологии / Под ред. Т.А. Власовой. – 1983.– 369 с.

6. Даниелс Е. Залучення дітей з особливими потребами до загальноосвітніх класів. // Е. Даниелс, К. Стаффорд – Львів: Т-во «Надія», 2000. – 255 с.
7. Дегтяренко Т.М. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: [навчальний посібник] / Т.М. Дегтяренко, Л.С. Вавіна. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 302 с.
8. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 2. – С. 252-258.
9. Закон України «Про охорону дитинства» // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 30. – С. 142-150. 10. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» // Відомості Верховної Ради. – 2006. – № 2-3. – С. 36-42.
11. Закон України «Про спеціальну освіту» (проект) // Міністерство освіти і науки // www.mon.gov.ua.
12. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: [навч.-метод. посібник] / А.А. Колупаєва, Н.З. Софій, Ю.М. Найда та ін./ За заг. ред. Л.І. Даниленко. – К.: 2007 – 127 с.
13. Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади: [монографія] / Алла Анатоліївна Колупаєва. – К.: Педагогічна думка, 2007. – 458 с.
14. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні: [науковометодичний посібник] / Наук. ред. О.Л. Кононко. – К.: Ред. журн. «Дошкільне виховання», 2003. – 244 с.
15. Концепція спеціальної освіти осіб з особливостями психофізичного розвитку в найближчі роки та перспективу. – К., 2003.
16. Концепція державного стандарту спеціальної освіти дітей з особливими потребами. – Київ, 1999.
17. Липа В.А. Основы коррекционной педагогики: [учебное пособие] / Владимир Александрович Липа. – Донецк: Лебедь, 2002 – 327 с.
18. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі» / О.Л. Кононко, З.П. Плохій, А.М. Гончаренко [та ін.]. – К.: Світич, 2009. – 208 с.
19. Порядок комплектування дошкільних навчальних закладів (груп) компенсуючого типу / Наказ Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я від 27.03.2006. – № 240/ 165.
21. Саламанская декларация. Рамки действий по образованию лиц с особыми потребностями, приняты Всемирной конференцией по образованию лиц с особыми потребностями: доступ и качество. Саламанка. Испания, 7-10 июня 1994. – К., 2000. – 21 с.
22. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: [підручник] / Віктор Миколайович Синьов. – Частина I – Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. – 238 с.
23. Синьов В.М. Основи дефектології: [навч. посібник] / В.М. Синьов, Г.М. Кобернік. – К.: Вища школа, 1994. – 143 с.
24. Специальная педагогика: [учебное пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений] / Л.И. Аксёнова, Б.А. Архипов, Л.И. Белякова и др. / Под ред. Н.М. Назаровой. – М.: Академия, 2001. – 400 с.
25. Спеціальна педагогіка: [понятійно-термінологічний словник] / За ред. акад. В.І. Бондаря. – Луганськ: Альма-матер, 2003. – 436 с.
26. Специальная дошкольная педагогика: [учебное пособие] / Е.А. Стребелева, А.Л. Венгер, Е.А. Екжанова и др. / Под ред. Е.А. Стребелевой. – М.: Академия, 2001. – 312 с.

27. Холковська І.Л. Корекційна педагогіка / Ірина Леонідівна Холковська. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2007. – С. 6-23.

Додаткова:

1. Астапов В.М. Введение в дефектологию с основами нейро- и патопсихологии / В.М. Астапов. – М.: Международная педагогическая академия, 1994. – 215 с.
2. Ахутина Т.В. Преодоление трудностей учения: нейропсихологический подход / Т.В. Ахутина, Н.М. Пылаева. – СПб: Питер, 2008. – 320 с.: ил. 85
3. Богуш А.М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років: [монографія] / Алла Михайлівна Богуш. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. – 376 с.
4. Вавіна Л.С. Розвиваємо у дитини вміння бачити: Від народження до 6 років: [поради батькам] / Л.С. Вавіна, В.М. Ремаржевська. – К.: Літера ЛТД, 2008. – 128 с., іл.
5. Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності: [навчально-методичний посібник] / Л.Б. Люндквіст, В.В. Бурлака, А.Г. Шевцов [та ін.]. – К.: Герб, 2007. – 288 с.
6. Гвоздѣв А.Н. Развитие словарного запаса в первые годы жизни ребёнка / Александр Николаевич Гвоздѣв. – Саратов: Куйбышев, 1990. – 103 с.
7. Державна національна програма "Освіта": Україна ХХ століття – К.: Радуга, 1994.
8. Дефектология: [словарь-справочник] / Под ред. Б.П. Пузанова. – М.: Новая школа, 1996. – 80 с.
9. Журавльова А.Є. Домашня логопедія без проблем: [книга для батьків, які хочуть самі навчити дитину правильно вимовляти звуки] / А.Є. Журавльова, В.В. Федієнко. – Харків.: Видавничий дім «Школа», 2006. – 112 с.: іл.
10. Закон України «Про дошкільну освіту» // Відомості Верховної Ради. – 2001.
11. Ілляшенко Т.Д. Аномальна дитина в школі / Т.Д. Ілляшенко, Н.М. Стадненко. – Київ, 1995. – 199с.
12. Ілляшенко Т.Д. Корекція психосоціального розвитку дітей з церебральним паралічем у реабілітаційному центрі (Дошкільний і молодший шкільний вік) / Т.Д. Ілляшенко, А.Г. Обухівська, О.В. Романенко, Н.С. Скрипка. – К., 2003. – 155 с.
13. Инклюзивное образование. Политика, содержание и сравнительные перспективы / Под ред. Ф. Армстронга, Д. Армстронга, Л. Бартона. – Лондон, 2000. – 78 с. ЕВРОП. ОПЫТ.
14. Интегрированное обучение и воспитание в условиях общеобразовательных учреждений / Под ред. Т.Л. Лещинской. – Минск: НИО МО РБ, 1998. – 144 с.
15. Концепція державного стандарту освіти учнів з порушеннями мовленнєвого розвитку // Дефектологія. – 2000. – № 2. – С. 2-10.
16. Концепция интегрированного обучения лиц с ограниченными возможностями здоровья (со специальными образовательными потребностями) // Актуальные проблемы интегрированного обучения: Материалы Международной научно-практической конференции по проблемам интегрированного обучения лиц с ограниченными возможностями здоровья (с особыми образовательными потребностями). – М.: Права человека, 2001. – С. 8-14.
17. Логопедия: [учебник] / Под ред. Волковой Л.С. и Шаховской С.Н. – М.: Владос, 2006. – 485 с.
18. Малофеев Н.Н. Современный этап в развитии системы образования в России: результаты исследования как основа для построения программы развития // Дефектология. – 1997. – № 6. – С. 3-14.
19. Малярчук А.Я. Дидактичний матеріал для виправлення мовленнєвих недоліків: [навчальний посібник] / Антоніна Яківна Малярчук. – К.: Літера ЛТД, 2005. – Ч. I. – 272 с.

20. Малярчук А.Я. Дидактичний матеріал для виправлення мовленнєвих недоліків: [навчальний посібник] / Антоніна Яківна Малярчук. – К.: Літера ЛТД, 2005. – Ч. II. – 184 с.
21. Малярчук А.Я. Обстеження мовлення дітей: [дидактичний матеріал] / Антоніна Яківна Малярчук. – К.: Літера ЛТД, 2003. – 104 с.
22. Манько Н.В. Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку: [науково-методичний посібник] / Наталія Володимирівна Манько. – К.: КНТ, 2008. – 256 с. 87
23. Мастюкова Е.М. Семейное воспитание детей с отклонениями в развитии: [учебное пособие] / Е.М. Мастюкова, А.Г. Московкина / Под ред. В. И. Селиверстова. – М.: Владос, 2004. – 407 с.
24. Національна доктрина розвитку освіти // Законодавчі акти України з питань освіти / Верховна Рада України. Комітет з питань науки і освіти: Офіц. Вид. – К.: Парламентське вид-во, 2004. – С. 279-294.
25. Проект Положення про організацію інтегрованого навчання дітей з особливими потребами в загальноосвітніх (дошкільних) навчальних закладах. – К., 2002. – 16 с.
26. Програма навчання і виховання дітей дошкільного віку від 3 до 7 років «Дитина» / Наук. ред. О.В. Проскура. – К.: Богдана, 2004. – 270 с.
27. Ратнер Ф.Л. Интегрированное обучение детей с ограниченными возможностями в обществе здоровых детей / Ф.Л. Ратнер, А.Ю. Юсупова. – М.: Владос, 2006. – 175 с.: ил.
28. Резниченко Т.С. Логопедическая энциклопедия для родителей дошкольников и младших школьников / Т.С. Резниченко, О.Д. Ларина. – М.: АСТ: Астрель, 2009. – 319 с.: ил.
29. Савченко М.А. Методика виправлення вад вимови фонем у дітей / Марія Аврамівна Савченко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 160 с.
30. Сак Т.В. Особлива дитина: Від народження до 6 років: [поради батькам] / Тамара Василівна Сак. – К.: Літера ЛТД, 2008. – 144 с., іл. 88
31. Сєдих Н.О. Вчимося писати й говорити правильно: поради логопеда / Нєля Олексіївна Сєдих. – Харків: Видавнича група «Основа», 2007. – 176 с
32. Сухар В.Л. Розвиток звукової культури мовлення дітей молодшого дошкільного віку / Упоряд. В.Л. Сухар. – Х.: Веста: Вид-во «Ранок», 2008. – 80 с.
33. Тищенко В. Як навчити дитину правильно розмовляти: Від народження до 5 років: [поради батькам] / В. Тищенко, Ю. Рібцун. – К.: Літера ЛТД, 2006. – 128 с.
34. Ткачєва В.В. Технологии психологической помощи семьям детей с отклонениями в развитии: [учебное пособие] / Виктория Валентиновна Ткачєва. – М.: Астрель, 2007. – 319 с.
35. Ткаченко Т.А. Логопедическая энциклопедия / Татьяна Александровна Ткаченко. – М.: ООО ТД «Издательство Мир книги», 2008. – 248 с.
36. Соботович Е.Ф. Методика виявлення речевих порушень у дітей і діагностика їх готовності к школьному обучению / Егения Фёдоровна Соботович. – К., 1998.
37. Филичєва Т.Б. Основы логопедии / Т.Б. Филичєва, Н.А. Чевелєва, Г.В. Чиркина. – М.: Просвещение, 1989. – 223. с.
38. Хрестоматія з логопедії: Історичні аспекти. Дислалія. Дизартрія. Ринолалія: навчальний посібник / За заг. ред. М.К. Шеремет, І.В. Мартиненко. – К.: КНТ, 2008. – 380 с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ.

1. Корекційна педагогіка як наука.
2. Особливості становлення корекційної педагогіки в системі наукового знання.
3. Значення корекційної педагогіки як науки.

4. Види порушень психофізичного розвитку.
5. Інтеграція та інклюзія у сучасній освіті.
6. Основні поняття та завдання корекційної педагогіки.
7. Мета, предмет та завдання корекційної педагогіки.
8. Основні напрями та принципи корекційної педагогіки.
9. Основні категорії корекційної педагогіки.
10. Функції корекційної педагогіки. Структура корекційної педагогіки.
11. Корекційна педагогіка в системі наукового знання.
12. Місце корекційної педагогіки у системі наукового знання.
13. Система наукових уявлень Стародавнього Сходу.
14. Культура та наука Стародавнього Єгипту. Індія. Китай. Перші спогади про вроджені вади мовлення.
15. Стародавня Греція та Рим. Питання збереження здоров'я та виховання людини в працях філософів, медиків та ритористів.
16. Демокрит – питання загального виховання дітей. Платон – вікова періодизація розвитку людини.
17. Геродот – опис мовних розладів в тогочасній літературі. Гіппократ – перша спроба класифікації розладів мовлення.
18. Аристотель – роль артикуляційного апарату в процесі мовлення. Плутарх – повний опис мовного дефекту.
19. Демосфен – перші спроби перевиховання дефектної вимови. Авл Корнелій Цельс – прийоми подолання мовних недоліків.
20. Клавдій Гален – будова та функції головного мозку і нервової системи. Марк Фабій Квінтіліан – важливість раннього розвитку мови у дітей. Авіцена. Погляди на причини виникнення мовних розладів та засоби їх подолання.
21. Західна Європа. Питання фізичного виховання, розвитку мовлення; погляди на спроби корекції мовних недоліків.
22. Франсуа Рабле. Погляди на виховання, гармонійний розвиток дітей, формування правильного мовлення.
23. Перші спроби опису мовних вад на Русі та прийомів їх подолання. Диференціація вад мовлення та слуху.
24. Перші згадки про вади звуковимови, недоліки голосу, розлади темпу та плавності мовлення, недостатність фразового мовлення. Перші терміни-визначення мовленнєвих вад. Розуміння сутності дефектів мови (як хвороби). Перші спроби їх подолання на Русі.
25. Мислителі-гуманісти про проблеми формування правильного мовлення та її значення у вихованні гармонійно розвинутої особистості. Я.А.Коменський. Питання значення мови у загальному розвитку дитини та формування правильного усного мовлення; навчання писемному мовленню.
26. Ж.Ж.Руссо. Питання компенсаторних можливостей різних аналізаторів; єдність мовлення, голосу та просодики; затримка мовного розвитку в дітей; виховання правильного мовлення системою мовленнєвих вправ.
27. Й.Г.Песталоцці. Питання послідовності розвитку мовлення у маленької дитини її домовленнєвий розвиток; послідовність у навчанні дитини мовленню; роль сенсорного сприйняття в процесі оволодіння дитиною мовленням; засоби та форми у навчанні мови дітей.

28. Російські просвітителі, педагоги, письменники, громадські діячі у питаннях виховання підростаючого покоління, проблемах збереження здоров'я та боротьби з хворобами. М.В.Ломоносов. Питання значення мовлення для людського спілкування, утворення звуків людського мовлення та залежність красивого мовлення від спеціальних вправ; закріплення певних правил під час навчання мовлення.

29. А.Н.Радіщев. Питання значення мовлення в розвитку людини та суспільства; розвиток мови дитини у поєднанні з мисленням; компенсаторні можливості дитини в мовленнєвому спілкуванні. В.Ф.Одоєвський . Питання формування правильного мовлення у дітей.

30. Погляди на розвиток рідного слова в працях українських педагогів. М.Драгоманов. Питання необхідності навчання дітей рідною мовою; Розвиток лексико-граматичної сторони мов.

31. Б.Гринченко. Питання розвитку лексики; утвердження позицій принципу природовідповідності у навчанні. С.Русова. Значення розвитку мови у дітей; принцип природовідповідності; вимоги до мовлення. К.Д.Ушинський. Погляди на організація виховання та перевиховання мовлення; на методи навчання рідної мови.

32. Історичний аспект появи поняття «мовленнєвої патології» у дітей.

33. Систематика порушень мовленнєвого розвитку. Психолого-лінгвістичний напрямок дослідження мовленнєвих порушень у сучасній логопедії.

34. Аналіз класифікацій мовленнєвих вад. Клініко-педагогічна класифікація порушень мовлення.

35. Психолого-педагогічна класифікація порушень мовлення.

36. Згадки про причини та методи корекції заїкання в період античності. Вивчення проблеми заїкання у XX - XXI столітті.

37. Етіологія заїкання. Клінічні прояви невротичних та неврозоподібних станів.

38. Сучасні підходи до лікування та виховання дітей із заїканням.

39. Загальна характеристика афазії та алалії у дітей. Історичний аспект вивчення афазії.

40. Історія розвитку вчення про алалію. Особливості розвитку мовленнєвого компоненту у дітей з алалією.

41. Поняття «просодії». Погляди риториків та педагогів різних часів на розвиток та значення просодики.

42. Історичні етапи дослідження просодичної сторони мовлення. Питання просодії у сучасній лінгвістиці та спеціальній педагогіці.

43. Історія розвитку фонопедії. Особливості розвитку голосу у дітей.

44. Особливості розвитку логопедії в Америці та Англії у XX-XXI столітті. Питання патології мовлення в сучасній американській та англійській періодиці.

45. Суперечності класифікації мовленнєвих порушень у цих країнах. Особливості дослідження, корекції та лікування окремих мовленнєвих розладів (афазія, заїкання, дисграфія) американськими та англійськими фахівцями.

46. Логопедична допомога дітям в інших зарубіжних країнах: Австрії, Бельгії, Болгарії, Данії, Італії, Нідерландах, Польщі, Франції і т.д. Система освітніх та реабілітаційних закладів для дітей з особливими освітніми потребами за кордоном.

47. Сучасні етапи розвитку системи логопедичної допомоги дітям дошкільного віку в Україні.

48. Актуальні проблеми в працях вчених XX століття.

49. Положення про дошкільний заклад та нормативне наповнювання груп компенсуючого типу. Спеціальні дошкільні заклади.
50. Спеціальні дошкільні заклади для дітей з важкими розладами мовлення; Логопедичні групи при масових дитячих садках.
51. Логопедичні кабінети у дитячих психоневрологічних диспансерах, дитячих поліклініках, дитячих санаторіях. Створення реабілітаційних центрів в Україні.
52. Стан сучасної корекційної педагогіки в Україні.